

DE POSTRIJDER

DER PROVINCIE LIMBURG

WEEKBLAD VERSCHIJNENDE ELKEN ZATERDAG

AANKONDIGINGEN.
 Prijs per regel fr. 1,00
 Tusschen Allerlei en Provincie-
 nieuws, volgens overeenkomst

KLEINE AANKONDIGINGEN:
 Van 1 tot 4 regels fr. 3,50
 Elke regel meer fr. 0,75

BUREAU & REDACTIE:
DRUKKERIJ COLLEÉ
 REGULIENWAL (Steenderpoort)
 — TONGEREN —
 Postcirkel N° 84855. — Telefoon 12.

ALLERHEILIGEN

Aan de heiligen die ons zal worden geopenbaard na dit kommersevolle leven, wordt ons vandaag in de kerk door een blijden Jubelzang herinnerd. Daarvoor worden we ook benadrukt, want men behoeft het niet te ontzien in de kerk, dat het grote loon, dat het nabestaandegelak geeft moed, kracht, geluk.

Allerheiligen! De geluchtens, de blijde herdenking van al die zinnen die heilig zijn, die in den hemel wonen, die God gezeten. Zij, zij die degenen nu voor een vraging zalig zijn, beelden ons op de wereld die evenmin goed was als de onze. Ze leefden tusschen het kwaad, ze leefden met hun zwak lichaam, met hun sterke drijven, gelijk wij. Gevalen waren ze ook wellicht, misschien dieper dan wij, wie weet? Ze hadden hetzelfde geloof, onderhouden dezelfde geboden.

Wat zij dus konden, vermogen wij ook! En wat hun geestesleven werd voor ons ook opgeleed. Hun levensprogramma hebben we ook in ons eigen leven over te schrijven, in daden om te zetten. We moeten beloven wat de H. Schrift ons zegt: « de wetenschap der Heiligen ».

Voor veen, helaas, is die wetenschap een spottwoord geworden. Nooit heeft de wetenschap zonder God zooveel verzuimen en opgezicht als in dezen tijd om de menschen gelukkig te maken, en nooit zal men in de menschenzinnen zo'n onverschilligen honger naar blijdschap, naar werkelijk geluk.

Kijk rondom u: in de steden, de dorpen, 't knoelt van openbare feestinstellingen en naar gelang ze aangeroepen, groeit het getal der hoptelosen, der wanhopigen. In onze overbeschaafde landen, moet men er, in grote steden, een speciale statistiek van zelfmoorden op nauwaken.

Kijk rondom u, de mensche heeft alles wat hij begeert: brood en spelen als de oude Romeinen; tooneelavonden, cinema, danszalen, bars. Ziet die duizenden zich voortspoelen naar 't vermeende geluk. In den avond keeren zij luiverig terug, met de grote oneindige leemte van 't onbevonden geluk in hun menschenhart. De wereld ligt vol donkere vlekken van wanhoop, en onvoldaanheid en smart.

Wat ontroeft de menschen: de wijsheid der heiligen die het leven moet richten naar God.

Er is een grote, oneindige leemte in het hart van die miljoenen zwervers en die leemte is... God zelf. De matere uitkijkt miljoenen dood in het stof der aarde, zonder dat ze maar eens den glans der zon in hun cogen zien.

Laat ons volk oppikken naar en Hemel; geeft aan ons volk de « wetenschap » der Heiligen weer. Daarbij is, en voor enkelen en voor sommigen, geen redding mogelijk. Omdat men dit vergat, was er nooit zooveel leed, zooveel rouwen, zooveel droeg, zooveel pijn en zooveel kwelling in de harten der miljoenen ontwortelen, als vandaag.

ALLERZIELEN

Heet feest gejubel van Allerheiligen is plots verstomd. Bloemen en feestversieringen zijn weggenomen, rouwloos bedekt alfaar en wanden. Een doodskeer met het zwarte lijkked is in 't hoogroep geplaatst als een erftig vermanen voor elken sterfeling; klagend gaat langs de gewijde het « Requiem », de droeve zang der traanen.

Menschen gaan naar den dooerkraker waar zooveel van hun lief was, werd weggeborgen in een koud graf. Een graf is als een altaar. Daar wordt zooveel geofferd in verborgen smart, daar wordt zooveel hartebleed vergoten door wreede scheiding. Tusschen de rijen van grafheuvels en kranzen zoeken we de laatste rustplaats onzer duurbaren.

En oude herinneringen van liefde en toewijding stijgen op uit de diepe groeve, langzaam, evenals de mistige nevelen in deze Novemberdagen.

Och! laten we die kruisen op onze kerkhoven niet amreikend traanen boven de gebroken levens onzer geliefden. Storten we een vurig gebed tot Iesus hunner ziel. In de middelste waken was de zorg der kerkhoven te vertrouwen aan een strijk man dien men noemde den « doodenwachter ». Zijn huisje paalde aan den doodenkaker. In het nachtelijke uur doorkruiste hij, met een lantaarn, de straten en riep met klagende stem: « Bidt voor uw dooden!... »

Ik doe vandaag, gelijk die wachter der kerkhoven, en schrijf hier naar: « Vergeet uw dooden niet! Scheenk hun, in een gevoel van liefde en dank, de almoezen van een klein gebed ».

En vergeet vooral dezen niet die men wel huldt met bloemen en kranzen, met veel muziek en monumenten, maar voor wie geen zoo vaak vergeet te bidden: onze jou-

gens — zo vreedend wij zogenoemdijk — die ondergingen in den bloedigen storm en die onze grens met hun graven omzoomd hebben.

EEN STEM UIT HET VAGEVUUR.

Ontfermt, ontfermt u mijner, gij Ten minste die mijn vrienden zijt. Daar roeds de hand des Heren mij getroffen heeft. Ik lijd, ik lijd!

De vlammen van het vagevuur, De nacht, de dikke duisternis, Vergunnen mij noch rust noch duur In 't rijk der smart en der droefenis.

'k Verschoen voor Jezus' rechterstoel; Slechts om mijn kleine zonden viel Ik in dees diepen jammerpoel, Tot reiniging van mijne ziel.

Gij kunt mij helpen door gebed, Door goede werken God gewijld, Communies waar de Herr op let, Barmhartigheid, zie hoe ik lijd.

Op aard' hield ons een echte band Zoo nauw gestrengeld aan elkaar, Ik was uw vriend, u bloedverwant, Ik knielde naast u voor 't altaar.

De Oorlog in Ethiopië

Makallé op rolleken...

Wij hebben in een algemeen nota ver-wittigd dat men er zich aan moest ver-wachten hetzelfde bericht herhaaldelijk als nieuwstijding te zien weerkomen. Ziehier het bewijs enige berichten die betrekking hebben op de nieuwe positie, die de Italianen moeten trachten te overwinnen. Makallé. Deze plaats ligt op 80 kilom. ten Z van de linie (Aksoom-Adoo-Adigrat) die de Italianen thans bezet houden. Maar reeds van 15 October begon de strijd der titels. We ontkennen aan een enkel dagblad, maar we konden even roeds een ander blad nemen: 15 Oct.: Makallé afgezonderd. Hevig gevecht op de Takaze. 19 Oct.: Strijd rond Makallé. 20 Oct.: De Italiaansche troepen rukken naar Makallé op. 29 Oct.: De Italiaansche troepen hervatten den optocht naar Makallé.

De lijst kan misschien nog langer worden. Maar van nu af, zou men niet roeds zeggen: Ziehier een herhaling in het klein van het typische voorbeeld: Yperen op rolleken? Geen nieuws van de fronten. Nochtans in een hoofdartikel zegt hetzelfde blad: « Men moet evenwel in de kolom der diplomatie en tegenover de berichten der oorlogsfronten nog steeds noteren: « Geen nieuws ».

We zouden ons tevreden kunnen verklaren, indien niet onmiddellijk na dit artikel een ziedt volde van opmarschee-end Ethiopische troepen met als onderschrift: « Ziehier de troepen van Ras Desta, die zich naar het front van Harrar bewegen, waar Generaal Graziani het vuur aan de scheuten der Abessiniers heeft gelgd ».

Immers in het vorig nummer hebben we er de aandacht op geroepen dat Harrar nog 450 kilom. van het Italiaansche front in Somaliland verwijderd is.

Daarbij in diplomatisch opzicht is er wel nieuws, dat namelijk de economische maatregelen door den Volkenbond voorgenomen overwijd gaan in werking treden, doch dit behoort tot een ander artikel.

Traze verdring der Italianen. Indien we ons tot het militair nieuws beperken, hebben we voor 't eerst de mededeeling van Rome luidende « dat het legerkorps van generaal Pirzio Birci se lert Zaterdag 26 dezer 12 kilom. vooruitgekomen is. Geheij de valle van de Faras Mai is in de hand van der Italianen en men rekent dat deze weldra hun intrale in Makallé zullen doen ».

« Weldra », zegt het bericht. Dit is zeer onbepaald. Maar wat duidelijk spreekt is de opmarsch van 12 kilom. in twee of drie dagen. In het gestelde tempo zou de opmarsch naar Makallé nog verscheidene dagen eischen, zelfs als er geen tegenstand opdaagde. Maar intusschen wint Ethiopie tijd voor de voldding zijner bewapening en de concentratie zijner troepen.

Tegenspraak nopens overloopers. Er dient hier ook vermeld te worden communiqué van het Ethiopisch Staatsbestuur dat een bericht van de Italianen tegensprekt nopens de overloopers. Het Ethiopisch bestuur beweert dat de namen van de geciteerde Abessinische opperhoofden ongekend zijn. Het gaat hier niet om den Ras Gocksa, wiens afval we gemeld hebben.

Waer zijn de Italiaansche vliegtuigen? Uit een berekening die men gemaakt heeft blijkt dat Italië niet, zoals beweerd, 500 vliegtuigen naar het front van Ethiopie zou vervoerd hebben, doch slechts ten maximum van 150. Dit verklaart waarom de vliegtuigen nog betrekkelijk weinig van zich doen spreken. Indien er dus een groot getal vliegtuigen Italië verlaten hebben, dan zouden de overigen zich in Tripoli (Li-

byë) bevinden en de bijzondere ongerustheid van Engeland verklaren.

De zieken. Het Engelsche telegraafagentschap Reuter meldt dat het Italiaansche schip C. I. Ierna door het Suezkanaal passerden met 686 zieken aan boord, meest allen werklieden. Het schip voer terug naar Italië. Dit enkel feit toont dat het Afrikaansche klimaat groote hinderpalen aan de Italianen in den weg zal leggen.

G. S.

De Volkenbond en de Oorlog

DE SANCTIEMAATREGELEN.

Voeling tusschen Nederlandsche en Belgische regering. — Naar uit bevoegde zijde gemeld wordt, acht de Nederlandsche regering zich goukkig, gevolg te geven aan het denkbeeld van de Belgische regering, dat ten aanzien van de te nemen sanctiemaatregelen tusschen beide regeringen voeling zal worden gehouden.

Ter belichting op het bovenstaande weze er aan herinnerd dat de Nederlandsche minister van buitenlandse zaken in de Tweede Kamer heeft gezegd dat de Belgische regering aan de Nederlandsche had gevraagd, of oee bereid is haar sanctiemaatregelen te nemen in overleg met de Belgische, opdat geen maatregelen elkaar zullen doorkruisen.

Later seint men: De Nederlandsche regering verklaarde zich gelukkig op het voorstel der Belgische regering te kunnen ingaan. Zonder dat er eene formeele overeenkomst is bestaat er toch voeling tusschen beide regeringen naar beide evenzeer in de kwestie betrokken zijn.

MINISTER HERRIOT OVER DE SANCTIES

In den loop der vergadering van het congres zijner partij te Parijs, sprak staatsminister Herriot over het Ethiopisch conflict: « Een incident had plaats, zoals er steeds geweest zijn en zoals er langen tijd zullen bestaan. Men vroeg zich af wat de naties gingen zeggen.

« Vijftig landen achter kwamen verklaren op de tribunaal: wij zijn voor de gezamenlijke actie. Drie groote nieuwe feiten hebben zich dus voorgedaan: verschijning van het internationale geweten, leere der onverdelbaarheid van den vrede, leere van de collectieve veiligheid.

« Wij zien de samenwerking van die drie evattelingen en het zouden de Franschen zijn die den rug zouden wenden naar dien vooruitgang? Indien die misdaad gebeurt, zal het niet door ons zijn.

« Een besluit dringt zich dus op: Frankrijk is gebonden aan de toepassing van het pact door den plicht en de eer. In 1924 hebben wij de sancties gevraagd. Er zijn 10 jaren noedig geweest om Engeland ertoe te brengen te denken als wij en wij zouden nu van gedachte veranderen. Franselman zijn is trouw zijn aan een gansche traditie.

« Ethiopië is ver. Denk eraan, dat er landen zijn, die dichterbij liggen. Ik zeg het u plechtig. Indien zij hen ontweerdigt, die getracht hebben de sancties sneller te maken, zult gij voor de toekomst een vreeselijke verantwoordelijkheid op u nemen. Het zijn de Fransche democraten, die het best den vrede zullen verdedigen. Wij dienen de bestendige belangen van ons vaderland en van den vrede in het heden en voor de toekomst ».

Herriot werd daarop langdurig toegejuicht.

AMERIKA'S MEDEWERKING MET DEN VOLKENBOND.

Waarom de Verenigde Staten zich neutral houden. — In den loop van het gesprek dat hij had met M. Hull, heeft M. Stimson den oprap hernieuwd, den hij roeds langs pers en radio doed ten voordele van samenwerking der Verenigde Staten met den Volkenbond.

Hij zou aan den staatssecretaris hebben doen uitschijnen, dat de krachtadige politiek van den Volkenbond en het feit, dat Engeland een persoonlijk belang heeft in de oplossing van het geschil, voldoende waarborgen zijn, dat de toestand van 1931, betreffende Manchoekwo niet terugkeeren zal, toen de Verenigde Staten, die het pact Kellogg inriepen niet gesteund werden.

Het is op aanvraag van M. Hull, — op het ogenblik dat hij zijn antwoord aan den Volkenbond moet opmaken, — dat M. Stimson naar zijn opvolger kwam, daar hij vroeger voor een gelijkaardig geval stond.

De Postrijder

Zijt U reeds aan « DE POSTRIJDER » geabonneerd? Zoo neen, bestel dan van heden af een abonnement voor 1936, dan krijgt ge het blad van nu tot Nieuwjaar GRATIS EN FRANCO tehuis.

Oudheidkunde.

WERKEN IN DE TRIESTERSTRAAT.

Oude straten. — Bij de werken in de Maastriechterstraat uitgevoerd om de verbindingen met de huizen of met watersliken (avaloirs) te plaatsen, worden eenige bevestigingen gedaan die het nuttig is aan te tekenen, ofschoon ze in het algemeen slechts bevestiging brengen van hetgeen het graven van den langen collector in de richting der straat leerde.

Dubbe baan. — De bijzondere bevestiging is die aan de Zuidzijde van « Het Park » of « Varkensmarkt » tegen de kopel van het Hospital en den toegang tot het marzijn van M. Schepers gedaan. Zier drievoudig tral hier voor den diep dubbeltoem die we elders op verschillende plaatsen ontmoet hebben. M. Biron de Borman die ons de opname van deze kiezelpad heeft doen, stelde dadelijk vast dat het hier een feit gold dat we reeds te zamen hadden waargenomen op verschillende plaatsen waar we het doorsnijden der groote baan van Kullen naar Bavy hadden bijgewoond, namelijk aan de Oostzijde van Kowmarkt, in de Schiervelstraat, in Kiekenstraat, in Kloosterstraat. Bij het overzien van onze plannen en profielen vroeger opgenomen, merken wij dit feit op: De scheiding tusschen de twee straatgevelten die in Kloosterstraat, Kiekenstraat en Schiervelstraat 4 m. bedroeg is aan de Oostzijde van het Park, waarover we het thans hebben steels 2 meter en aan de Oostzijde van Kowmarkt is deze ruimte van 2 meter door de fondering van een muur (van de ingangspoort) ingenomen. Een andere karakteristiek van de Romeinsche baan aan de Oostzijde van het Park of Varkensmarkt is dat de Noordelijke bevestigde trottoir ervan slechts 2,10 m. breedte heeft, terwijl hij bij het einde van Schiervelstraat, van Kiekenstraat en Kloosterstraat wel 6 m. heeft. Er moet dus hier onder Varkensmarkt een geleedte van dezen sector der baan weggebroken zijn geweest, veronderstelling die door het uitzicht van het terrein en door de aanrichting eveneens gestandf. wordt.

De diepte waarop men de bovenlaag van den kiezelpad heeft is zeer bestendig. Men vond ze hier op Varkensmarkt op 1,20 m., in Schiervelstraat op 1,30 m., in Kiekenstraat op 1,45 m., in Kloosterstraat op 1,50 m. Ter vollediging zoude men ook de bodemdiepte der baan moeten aanduiden, doch dan komt men tot te veel cijfers. Alleen gekleurde profielteekeningen, welke wij ze opnamen, kunnen een goed beeld van het onderaardsch wegens-tels geven.

Andere straten. — De Maastriechter straat wordt dwars doorsneden door een heile rodes straten die van Zuid naar Noord doorloopen, en die we hier een opnamen, gaande van Kowmarkt naar Grote Markt:

1. Aan den Noord-Oostelijken hoek van Kowmarkt, tegenover de huizen nrs 148-146, een straat van 6 m. breed op 1,40 m. diepte (bovenvlak):

2. Tegenover de huizen 108-110, loopt een straat van 5,50 m. breedte op 1,40 m. diepte. Maar het zuidwaards verbindingsriool toont dat verder naar den Noordelijken kant der Maastriechterstraat de bovenste kiezelpad slechts 0,80 m. onder de oppervlakte ligt.

3. Tusschen Nr. 64 (Noordzijde) en 71 (Zuidzijde) der huidige Triesterstraat loopt weer een schone kiezelpad van 5,50 m. breedte op de diepte van 1,40 m. We konden hem nog in den kelder van huis nr. 71 (M. Thyssen-Stevens) waarmen, want hij vormt er godelijk den keldervloer.

Dit feit alleen verklaart roeds hoe het komt dat de huidige Triesterstraat niet boven de oude Romeinsche hoerbaan opleven is: Het moet zeer verlokkelijk zijn om op een zoo vasten, zoo gelijken weg te bouwen. Wanneer dit in de Romeinsche oeverhoersing gebeurde, was er geen gezag meer dat zich bezorgd maakte om dat te verhinderen.

4. Tegenover de huizen 31-23 (Zuidzijde) ligt weer een kiezelpad op de diepte van 1,50 m. Dit laatste huis bevindt zich tegenover de vitrien van de oude papierfabriek Franken-Dommershausen.

5. Voorbij de O.L.V. Kerkstraat, tegenover de apotheek van M. Vanleryst en het marzijn van M. Tiefsen, heeft men een dubbel kiezelpad, de eerste van 7,50 m., de tweede van 19 m. door een tusschenruimte van 6,50 m. gescheiden. Deze twee kiezels hebben een groote breedte hetgeen kan verklaard worden door het bestaan van een openbare plaats op dit punt, zoals we vroeger reeds veronderstelden.

In elk geval deze dubbele baan alleen kan opheldering brengen nopens de waarnemingen betreffende het wagenstelsel tijdens de Octobermaand in de Hemelingslaan en de Tickenstraat gedaan.

Een kaart van het stratenet. — Veel moeilijkheden voor de bepaling van het Romeinsche stratenet zouden thans niet ontmoet worden indien men de aanbeveling van een vooruitziend oudheidkundige, Ridder Oscar Schaezzen, had ingevolg.

In de zitting van het Limburgsch Geschiedkundig Genootschap van 11 December

1860 (dat is nu juist drie kwart eeuw geleden en het is tijd het te herinneren) — e vestigde hij de aandacht der leden op het belang dat er voor de geschiedenis zou gelegen zijn, in het opraken van een topographisch plan van oud Tongeren... Dit plan zou naderhand gedeeltelijk veldgedig worden, naarmate de ontdekkingen die gedaan worden.

Het voorstel van M. Schaezzen wordt door verscheidene leden gesteund en zal binnen kort een begin van uitvoering krijgen ».

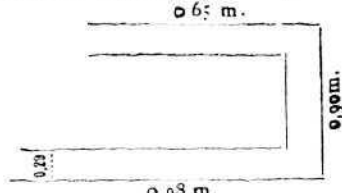
Het valt moeilijk na te gaan of en in hoeverre dit voorstel verwirklijkt werd. In alle geval, de documenten deszake, zoo ze bezonden zijn zeker in den ongelukkigen brand der woning van M. Huybrigtsten onder gegaan.

Overigens een gewone kavert geeft niet gans het beeld van het onderaardsche Tongeren. Daarop zou men er toe moeten besluiten en a plan van op groote schaal aan te leggen, zoodat men bij zien kan op welke diepte oyal de straten onder den grond doorloopen, op welke diepte de fonderingen der gebouwen doorgingen, en dan zou men rondom het geheel volleggen met opgedroeven potscherven, en andere voorwerpen op aanduiding. Zulke werk werd grootsch verwezenlijkt voor Pompei op schaal van 1/1000 of 1 centim. per meter in het Museum van Napels. Het vroeg vele jaren arbeid. We droomden daarvan voor Tongeren, waarvan de ondergrond belangrijk genoeg is en waar de vaststen thans alle plaatsen dateren. Maar daartoe zou noedig zijn een groot, definitief Museum, en medewerking. 't Is dus gemakkelijker vooraanrog te herhalen:

Droomen... droomen is bedrog

Een aardig zaken nog!

En drie vondst. — Op 4,30 m. Oostwaarts van het centrum der kiezelpad, tegenover het huys Franken-Dommershausen, in de tranchee tegenover den Oostelijken middelmuur van dit huis, delf men groote blauwe steenen op, waarvan de een zich voorloed als volgt:

Deze steen was van een stuk en we hadden het gegeven, hem naar het Museum over te brengen, maar 's anderdaags lag hij er nog, en... gebroken! Daar we hier op de plaats zijn, waar een ingangspoort van de omliggende der eeuw stond, scheen hij ons van belang. Was hij misschien de omringing van een klein doortje van 60 cm. breedte nevens de digitale poort, zoo iets gelijk het Oogder-Naald te Jerusalem, waar een mensch naar een koud doorken? (Ev. S. Matth., XIX, 24). We vinden het in ieder geval jammer dat zulke steen ons ontsnapt.

G. S.

Opvoeding

DE KEUZE VAN EEN BEROEP.

Onder den titel « Aan een vader vol zorgen » publiceerde Iue in het Handl-blad van Antwerpen enige leuke opmerkingen over de keuze van een beroep, die een zeer practische kant hebben. Inderdaad in verandering voor beroepsoriëntatie hoorden we wel eens deze practische bemerking. Niemand komt ons zeggen, « Ik wil dienstmeid of dienstknecht worden ». Dat was nochtans ook een weg die doorzaken tot een passied heweljk en tot succes in het leven leidde.

En de bemerking is zeer juist. Zoals men sprakwoordelijk zegt: Er zijn geen gekke stieën, er zijn slechts gekke menschen.

Dit gezegd ziehier het in kwestie zijnd artikel.

« AAN EEN VADER VOL ZORGEN ».

Wij ontvingen volgend briefje:

Mijnheer Luc,
 Ik heb hier een zontia twaalf jaar oud. Wat er mee aangevangen? Laten studeeren, of wat?
 De hengel wil koetsjer worden. Natuurlijk onzin! Maar met dat weet ik er toch geen raad op. Gij misschien?

Een vader vol zorgen.

Een oogenblik heb ik perplex geeten; wat men in een gazt toch allemaal vraagt! En eindelijk dan maar mijn beste pen gegrepen en geantwoord zoo ongeveer als volgt:

Mijnheer een vader vol zorgen.

Dat uw keus moeilijk is, begrijp ik. Geen grooter zorg dan de zorg voor onze kinderen. Maar waarom zoo beslis het koetsier-